

KARINTHY-PARÓDIÁK ÉS ADY-VERSEK JELLEMZŐ STÍLUSJEGYEINEK FUNKCIONÁLIS STILISZTIKAI EGYBEVETÉSE

LŐRINCZ JULIANNA

Eszterházy Károly Főiskola Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék,
Selye János Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
jel2ster@gmail.com

Kivonat: A tanulmány célja Karinthy Ady-paródiáinak és az Ady költészetére jellemző, Karinthy által kiemelt stílusjegyeknek az egybevetése két paródia alapján. A tanulmány első két fejezete a stílusparódia kialakulását ismerteti, valamint Karinthy *Így írtok ti* című irodalmi karikatúráit mutatja be röviden. A harmadik fejezetben a funkcionális stilisztika elemzési módszerét ismertetem, amely a nyelvi elemeknek a szöveg üzenetének kifejezésében betöltött funkcióját vizsgálja a szöveg különböző szintjein. A negyedik, a tanulmány terjedelmében leghosszabb része Karinthy két Ady-paródiájának és Ady jellemző stílusjegyeinek egybevető elemzését tartalmazza. Az egybevető elemzéssel az elsődleges célom az, hogy egyfajta mintát adjak a stílusparódia megközelítésére a stilisztikai ismeretek oktatásában.

Kulcsszavak: paródia, stílusparódia, egyéni stílus, stíluselemek, stílusérték, funkcionális stilisztika

1. A stílusparódia

A paródia mint műfaj a tréfás irodalmi utánzás hagyományos műfaja, valamilyen műfaj, mű, stílus vagy alkotói jellemvonások komikus hatás kiváltását célzó utánzása (vö. Fónagy 1986: 214). A paródia komikus hatását többnyire az adja, hogy a parodizált szöveghez hasonló formai keretben jelentéktelen, kisszerű tartalom jelenik meg. A minden lehetséges műnem utánzására létrehozható komikus vagy szatirikus műfaj legjellemzőbb vonása az utánzás és a vele járó torzítás, túlzás, a tartalmi és a formai elemek közötti kontraszteremtés. Ugyanakkor a paródiának is az egyik legfontosabb célja a kritika.

Mint minden paródiára általában, a stílusparódiára is jellemző, hogy szerzője felnagyítja a kiválasztott alkotó meghatározó stílusjegyeit, és eltúlozva, ironikusan vagy gúnynyal, sajátos nyelvi-stilisztikai eszközökkel ábrázolja azokat. Ugyanakkor azonban a paródiaszerző az értékeket is kiemeli, ezzel pedig részt vesz az irodalmi értékközvetítésben, és ez az utóbbi az irodalmi kritika alapvető funkciója (vö. Alföldy 2003: 5).

A stílusparódia sajátos jellemzője az evokáció. Az evokációnak (felidézésnek) jellegzetes eszköze a stílus áthallása, mögöttes tartalmainak hozzáértése, felismerése útján (vö. Szikszainé 2007: 185). A paródiaszerző az adott költő vagy mű sajátos stíluselemeinek evokációjával, ezek eltúlzásával humoros hatást is kelt.

A magyar irodalomban a szűkebb értelemben vett stílusparódia legkiválóbb képviselője Karinthy Frigyes. Karinthy a parodizált költő, író vagy műfaj legjellemzőbb stílusjegyeit emeli ki stílusparódiáiban, amelyeket ő maga irodalmi karikatúráknak nevez.

Karinthy nagy érdeme, hogy miközben paródiáival szórakoztatja az olvasót, segíti is az eredeti alkotók egyéni stílusának, legjellemzőbb stílusjegyeinek felismerésében. Így módon kitérítette a hagyományos irodalmi paródia műfajának kereteit is, s ezzel megújította a paródia műfaját azzal a lényeges változtatással, hogy az egyes konkrét művek paródiái helyett írói-művészi karaktereket kívánt bemutatni. Karinthy azonban nemcsak szórakoz-

atni kíván irodalmi karikatúráknak nevezett stílusparódiáival, hanem egyúttal irodalomesztétikai következetességre és tudatosságra is törekszik bennük.

2. A Karinthy-paródiák

Karinthy Frigyes *Így írtok ti* (1912) című paródiagyűjteménye őrzi a magyar stílusparódia legnagyszerűbb darbjait. A kötetben elsősorban korának írói nemzedékéből választ ki és parodizál különböző egyéniségeket és műveket.

Karinthy parodizáló módszere a kiszemelt költő, író formai eszköztárára, alkotásmódjára jellemző vonások felnagyításában és tömörítésében nyilvánul meg. Ennek szükségszerű velejárója a kontraszteremtés: a karikírozott alkotásmódhoz társult emelkedett-eszményi tárgyi szférának alacsonyabb, hétköznapi, közönséges szintre való leszállítása. A befogadó tudatában felidézett, elképzelt felső és a paródiában valóságosan jelenlévő alsó tárgyi szint kontrasztot teremtve kerül szembe egymással. A kétféle eljárás kiegészíti, kölcsönösen feltételezi egymást: a karikírozás összekapcsolja a paródiát mintájával, míg a kontraszt távolságot teremt köztük, kizárja az eredetivel való összetévesztés lehetőségét. Az *Így írtok ti* darbjait jól érzékelhető kettősség jellemzi: a tartalommal való szembenállás és a formakultusz teljes elvetése. De fontos megemlíteni Karinthy-paródiáiban a játék szerepét is, mivel a paródiáírás Karinthy-nál a játékos tevékenységek közé is tartozik.

Szalay Károly Karinthy irodalmi kritikáit és az *Így írtok ti* paródiáit elemezve megállapítja, hogy a szerző paródiáinak nagy sikerét annak a tudósi, irodalomkritikusi következetességének és hozzáértésének is köszönheti, amellyel a karikírozásra szánt művet értelmezte és elemezte (vö. Szalay 1961: 42). A paródiák stílusesszéiről a szakirodalom általában a következőképpen vélekedik: „A paródiák művészi eszközeit áttekintve az ismétléseket, a váratlan degradációt, a különféle motívumok átvételét, a túlzást ... és más efféléket emleget, végül is az olvasóra gyakorolt hatás szerint minősíti a Karinthy-darabokat” (Büky 2003: 69).

Karinthy paródiáinak az elsődleges célja az, hogy az olvasó a paródia modelljére ráismerjen. A találó karikírozás és hatásos kontraszteremtés mellett azonban közvetlen adalékokkal is hozzásegíti a befogadót a parodizált alkotó vagy művei felismeréséhez, melyet – mint további humorforrást – csak megerősítenek a paródiák előtti rövid, életrajzszerű bevezetők, a tartalomjegyzékben található jelzők.

Szalay Károly egyik monográfiájában (1987) a „ráismerés öröme” is megemlíti a paródiák hatásával kapcsolatban. Ha a karikírozás találó, a benne lévő kontraszt jól érzékelhető, továbbá a befogadó ismeri (s így felismerheti) a parodizált mintát, megvalósulhat a közlő és a befogadó együttműködése, a közlési folyamat sikere. Kommunikáció-elméleti terminológiával élve: az interakció a paródia, az eredeti mű és a befogadó között sikeres lesz. Karinthy korában nagyon sokan olvastak szépirodalmat, sokan ismerték a kortárs alkotókat is, tehát ráismerhettek a paródiák „alanyaira”. Vajon ma hogyan működik a paródia, az eredeti alkotó és a mai olvasó között az interakció? Ahhoz ugyanis, hogy ez a sajátos formájú irodalmi műfaj ma is hasson, az irodalmat ismerő és értő olvasóra, tehát megfelelő befogadóra is szükség van, akinek a nevetése jelzi, hogy a szerző célba talált.

3. A funkcionális stilisztika elemzési módszeréről

3.1. A funkcionális szemlélet a nyelvészetben

A nyelvi funkciók figyelembevétele a kifejezendő tartalom megformálásában a 20. század elejétől kezdve nemcsak a grammatikában, hanem a stilisztikában, a szövegtanban, a kontrasztív nyelvészetben és más nyelvészeti diszciplínákban is fontos szerepet játszik. A

grammatikában először a Saussure nevével fémjelzett genfi nyelvészeti iskola és a Prágai Nyelvész kör kutatásaiban jelenik meg ez a vizsgálati módszer. A nyelvi kifejezéseknek a szöveg információtartalmában betöltött funkcióját leíró ún. funkcionális elemzési szemlélet azóta folyamatosan jelen van a nyelvészeti kutatásokban (vö. Péter 1980, Szathmári 1996).

3.2. A funkcionális stilisztika elemzési módszere

A szövegek funkcionális stilisztikai elemzési módszerének lényegét Szathmári István munkái alapján ismertetem (1996, 2002). A funkcionális stilisztikai vizsgálat középpontjában tárgyának megfelelően a funkcionális stílusok állnak, amelyek valamely konkrét céllal létrejött kommunikációs szövegek komplex nyelvi kifejezésrendszerét vizsgálják a szövegalkotás más kritériumainak függvényében (pl. a szöveg témája, műfaja, a szöveg alkotójának közlési szándéka stb.). Mindezek a kategóriák fontos szerepet játszanak a műfordítás-stilisztikai elemzésekben a forrásnyelvi és célnyelvi szövegek egybevető stilisztikai vizsgálatakor is (vö. Lőrincz 2007). Az egyes szövegek stílusának funkcionális módszerrel történő elemzésekor a szöveg különböző szintjeit vizsgáljuk.

3.2.1. Az akusztikai szint

A szöveg akusztikai jelenségeinek, a hangok esztétikai hatásának (pl. jóhangzás, rosszhangzás, hangszimbolika), a szépirodalmi, különösen a költői szövegek prozódiai sajátosságainak (rím, ritmus), az alliterációnak és egyéb, a szöveg tartalmi mondanivalójának kifejezését erősítő vagy gyengítő (adekvát, inadekvát) funkcióinak vizsgálata tartozik ide elsősorban.

3.2.2. A szó- és kifejezőkészlet szintje

Ezen a szinten a különböző lexikológiai jelentsviszonyok (szinonímia, poliszmia, homonímia, variativitás stb.), a lexéma értékű nyelvi elemek (idiómák, frazémák stb.), továbbá a mondatnál kisebb, ismétlődő nyelvi egységek művészi szövegekben betöltött stílussteremtő funkciójának a vizsgálatát végezzük el.

3.2.3. Az alak- és mondattani jelenségek szintje

A grammatikai szinten elsősorban az egyes morféimák, szófajok, szintagmák stílusértékét vizsgáljuk. De ide tartozik az aktuális tagolás, a mondatfajták, a szokásostól eltérő mondat szerkezetek, a nyelvi sztenderdre jellemző modalitástól való eltérés stilisztikai értékének, például a különböző retorikai kérdések funkciójának vizsgálata is. Az alak- és mondattani jelenségek szintje szoros kapcsolatban van az alakzatok kérdésével is, hiszen a trópusokat és az alakzatokat nemcsak a szemantikai valenciaszabályok által meghatározott nyelvi kifejezésektől való eltérések, hanem a grammatikai elemek rendszerszerű kapcsolódásától (grammatikai valencia) eltérő szerveződések hozzák létre. Így az alakzatokat ezen a szinten is tárgyalhatjuk (vö. Gáspári 2003, Szikszainé Nagy 2007).

3.2.4. A képi szint

A szöveg képi szintjén a képszerűség különböző elemeit vizsgáljuk. Szathmári István képtipológiája alapján leíró képeket, szóképeket, komplex képeket, irodalmi vagy költői képeket különböztethetünk meg (vö. Szathmári 1996).

3.2.5. Az extralingvisztikus elemek szintje

Ezen a szinten a következő nyelven kívüli jelenségeket tartjuk számon: írásformák, nyomdatechnikai eszközök, központosítás, montázs, kollázs, valamint a szövegben illusztrációul szolgáló grafikonok, képek, ábrák, amelyek a szöveg egészének stílusára kiható elemek lehetnek.

3.2.6. A stilisztikai alakzatok szintje

Gáspári László az alakzatoknak a konkrét szövegben „az élménynek formát adó gondolatalkizat(ok) lebonthatóságához, az alakzatok komplex (funkcionális) társulásához és lehetséges grammatikai szerveződéséhez” nyújt eligazodási lehetőséget (Gáspári 2003: 5). Az alakzatok a szöveg szintjén többnyire alakzattársulásokban vannak jelen, így alkotva a szövegben olyan egységet, amelynek funkciója a szöveg szerzője által kifejezendő tartalom nyelvi megvalósulása (vö. Rozgonyiné Molnár 2002: 2).

4. A Karinthy-paródiák és Ady jellemző stílusjegyeinek egybevetése

4.1. Ady Endre – Új versek

Az Ady *Új versek* (1906) című korszakalkotó kötetének megjelenése után két évvel megalapított Nyugat a modern, „új és magyar” költői hangot képviselte és hozta be a magyar olvasói köztudatba. Míg azonban a folyóirat szerkesztői és az íróársak Ady stílusát irányadónak tekintették, a közvélemény egy része Ady nyelvét érthetetlennek, bonyolultnak, szókimondó hangját sértőnek, erkölcstelennek, magyarságtudatát pedig gögnek tartotta.

Ha Ady stílusát valamely stílusirányzathoz kell kapcsolnunk, a szimbolizmust említhetjük. Bár a költő egyéni stílusa jóval összetettebb, világlátásának, alkotói pályájának mégis egyik legmeghatározóbb eleme a szimbolikus látásmód. Fónagy Iván szerint a szimbólum gyakori használata irodalmi irányzatok meghatározója lehet. Fónagy fontos stílusjegyként említi a szimbólumok tartalmi vonatkoztatásait, pontosabban azt, hogy milyen tartalmak hordozóivá válnak (Fónagy 1999: 297). Ugyanakkor a szimbólumok használata jellemezheti a költő életmű irányváltozását is.

Ady költészetében – költőelődjeihez képest – alapvetően új vonás, hogy nem egyes szimbólumokat, hanem egész szimbólumrendszereket alkot, amelyek teljes költészetét átszövik, kohéziós erőként egybefogják. Első igazi szimbolikus versének (*Vízió a lápon*) képei, szövegelemei (*láp, láplakók, fényember* stb.) mind nyomon követhetők későbbi verseiben is. Például a *mocsár* szimbólum változatlan formájú és variációs ismétlését a következő szövegrészekben:

Mocsaras rónán bércekre vágytam (Ének a porban)
S vesszünk mi itt a magyar Mocsárban (Gémek az Olimpusz alatt)
S lelkem alatt / Egy nagy mocsár: a fürtelem (Az ős Kaján)
Ezt a bűz-lehű bús tavat / Így is nevezik: Magyarország (A Halál-tó fölött)

Ady szimbólumhasználatára jellemző, hogy képeinek építőelemei, a szóképek vagy más képi elemek külön nem vagy nehezen értelmezhetők, szövegeiben a kifejezendő fő gondolat vagy érzés kapcsolja össze a nyelvi és képi elemeket. Ady szimbolizmusának fontos jellemvonása az is, hogy a nyelvfejlődés természetes útját járva megőrzi a régi nyelvi formákat, de azokat új jelentéssel tölti meg. Költői nyelve érintkezik a magyar történelmi múlttal, a magyar népballadák hangulatával, de sokszor merít témát, érzéseket, nyelvi kife-

jezéseket a Bibliából is. Verseiben a korabeli köznyelv szavai mellett nagy számban vannak költői leleményének eredményei, újszerű szóalkotások, ún. hapax legomenonok is. Kedvelt stilisztikai alakzatai az ismétlések és az ellentétek. A szövegek ellentétes pólusai sokszor merész szemantikai ellentétek, mint például *A magyar Ugaron* című versének szövegében:

Elvadult tájon gázolok – Lehajlok a szent humuszig.

Ady legjellemzőbb szimbólumai motivikus ismétlésként szinte egész költői életművében jelen vannak. E szimbólumrendszer legfontosabb elemei Karinthy paródiáiban is megjelennek. Nézzük meg a két Ady-paródia legjellemzőbb stílusjegyeit!

4.1.1. Karinthy Frigyes: Moslék-ország

*Jött értem a fekete hajó,
Jött értem a fekete vizen.
Álom-királyfit vitt, tova vitt
Moslék-országnak mentiben -
Fekete hajó, fekete vizen.
Moslék-ország, hajh, cudar ország,
Hajh, Hortobágy, zsír-szívű rém;
Hajh, Átok-város, Redves-ugar:
Piszok-hazám, mit kapaszkodsz belém?
Fekete vizeken jöttem én.
Vagyok a nyugati sirály –:
De magyarnak köpött ki a föld
Moslék-ország a nyakamon ül
Engemet Moslék-ország örökölt:
Nyöszörög a hájszagu föld.
Már nem megyek el, fekete hajó
Moslék-ország hagy' örülj, szegény!
Laza ferdinen, laza ferdinen
Fekete vizen, fekete legény,
Hajh, kutyafáját, szomoru legény.*

Az Ady költészetét jellemző borús világlátást a verseiben is sokszor használt *fekete* jelző változatlan ismétlésével érzékelteti Karinthy a paródiában. A *hajó* és a *víz* szimbólum ugyancsak sokszor szerepel Ady költészetében, mint például az *Új vizeken járok* című versében is. Ezek a motívumok, és a sajátos asszociációjú egyedi összetételek, például az *álom-királyfi*, mint jellemző szimbólumok fontos szerepet játszanak a *Moslék-ország* című Karinthy-paródiában is. Ady nemzetostorozását szintén a költőre jellemző egyéni szóösszetétellel, a pejoratív stílusértékű *moslék-ország* szimbólummal és a népies *cudar* jelzővel evokálja Karinthy.

Az indulatszó visszatérő stíluselem Adynál, ennek felidézésére szolgál Karinthy szövegében a *hajh* indulatszó. A *Hortobágy* szimbólum megjelenése a paródiában is konkrét utalás a költő egyik önmeghatározó versére, *A Hortobágy poétája* címűre, amely a nyugattól elmaradt Magyarország szimbólumaként van jelen Ady egész költészetében.

A *Hortobágy, zsír-szívű rém* teljes metaforában a *zsír szívű* hapax legomenonnal Karinthy nemcsak az elmaradott országra utal, hanem Ady merész vízióit is karikázza. Az *Átok-város, Redves-ugar, Piszok-hazám* összetételek szinonimikus ismétléses alakzatok, melyek Ady sajátos ismétléseit, a nagy kezdőbetűs szimbólumokat evokálják. Ezekkel a pejoratív stílusértékű szimbólumokkal adekváták a Karinthy-paródia más nyelvi elemei is,

mint például a *köpött ki* népies kiszólás, amely a köznyelvi *kiköpött apja* kifejezésre is utalhat.

Az egyes szám első személyű névmások és igék gyakori használata, Ady saját fontosságának hangsúlyozása – *vitt-engem, értem, én, belém, vagyok* – a Karinthy-paródiában Ady küldetéstudatára utal. Meg kell jegyeznünk, hogy Karinthy nem szerette Adynak ezt a vonását, nem tudott azonosulni Ady gőgnek tartott éntudatával.

Ady merész nyelvi kifejező eszközeit utánozza Karinthy a paródiaszövegben a *háj-szagú* metonimikus jelzővel, valamint a *föld nyöszörög* megszemélyesítéssel is. Igazán nevetségessé a *laza ferdinen* ismétléssel és a *hajh kutyafáját* népies kurjantással teszi a paródiában Karinthy a költőt. A *laza ferdinen* a német *lass mich verdinen* 'hadd tűnjek ki, hadd keressek pénzt' kifejezés elferdítése (vö. Reményi - Tarján 1994).

A *sirály* önmegnevező motívumként Ady verseiben is szerepel, a hangsúlyos *nyugati* jelző pedig Ady világlátására, illetve az irodalmi lap címére egyszerre utal.

4.1.2. Karinthy Frigyes: Törpe-fejűek

*Nem dolgozni jöttem ide
Nem dolgozni jöttem ide
Törpe-fejű, mit akarsz tőlem?
Nehéz munka az enyém
Nehéz munka az enyém
Mi vagyunk az Új Undokak.
De jött hozzám egy törpe
De jött hozzám egy törpe
S kérdezte, mit akarok?
Ti vagytok az Új Undokak
Ti vagytok az Új Undokak
Menjete dolgozni ti is.”
Felgerjedt szittyá vérem
Felgerjedt szittyá vérem
S rászóltam Törpe-fejűre:
Hát maga megalondult,
Hát maga megalondult,
Hogy mindent kétszer mond, kétszer mond?*

Karinthy idegenkedik a formakultusz feltűnő megnyilvánulásaitól is: „... mint ilyeneket gúnyolja ki túlzó-sűrítő-halmazó eljárással az Adynál modorosnak érzett adjekciós alakzatok közül a szó- vagy sorismétléseket (A Törpefejűek című irodalmi karikatúra csupa ilyenekből áll), valamint a nagy kezdőbetűs szimbólumokat és összetételeket (Új Undokak, Redves-ugar, Minden-bírák)...” (Kiss 1990: 172).

A paródiában a versszakok elején minden sort megismétel Karinthy. Például: *Nem dolgozni jöttem ide* (1. vsz.), *Nehéz munka az enyém* (2. vsz.), *De jött hozzám egy törpe* (3. vsz.) Ezek az ismétlések Ady jellegzetes ismétléses alakzatainak felidézésén kívül az irodalom haszontalanságára való ironikus utalásoknak is tekinthetők Karinthy szövegében.

A *jöttem* igealak Ady több ismert versében visszatérő változatlan ismétlés. Így például a *Verecke híres útján jöttem én* (Góg és Magóg fia vagyok én), *Jöttem a Gangesz partja-iról* (A Tisza-parton). Karinthy paródiájában csak a költő felsőbbrendűségének, küldetéstudatának hangsúlyozása kap kiemelt szerepet, a társadalomkritika, amely Ady haragjának

valódi oka, azonban nem. Ez a hiány adja a paródiában az irónia mellett a többletet, a humort.

A nagy kezdőbetűs *Új Undokak* jelzős szerkezet szintén Ady sajátos szimbólumhasználatát idézi. Az *utolsó mosoly* című Ady-költeményben (leginkább ez a vers a Törpe-fejűek mintája) azonban nincs ehhez hasonló, egyébként Adyra nagyon jellemző kifejezés. Ez is mutatja Karinthynek azt a szándékát, hogy elsősorban költői karaktereket karikázzon, ne egy-egy művet. Ady küldetésstudattal párosuló generációs öntudatát Karinthy az *Új Undokak* zseniális névadással ellentétezi. A nagy kezdőbetűk és az *Új* jelző, de a többes szám jele is szervesen illeszkedik a paródia szövegébe, így az *Undokak* főnévvel együtt valódi ellentétet alkotnak. A köznyelvben semleges stílusértékű *rászóltam* ige szintén kontrasztot teremt a patetikus hangvételű *felgerjedt szittyavérrel* nyelvi kifejezéssel.

A két és több változós alakzatokra is van példa a Karinthy-paródiában. A repetíció, azaz két meghatározott elemből (szóból, verssorból) álló szerkezet ismétlődik Karinthy Frigyes Ady-paródiájában:

*Hát maga megbolondult,
Hát maga megbolondult,
Hogy mindent kétszer mond, kétszer mond?*

Nyelven kívüli, ún. extralingvisztikai eszközzel is él Karinthy a paródiában, amikor az ismétlések közé nem tesz vesszőt, ezzel erősítve a funkciótlanak tartott ismétlésekről vallott negatív véleményét. Ady költészetében azonban az ismétléses alakzatok nem redundáns, funkciótlan elemekként, hanem funkciós alakzatokként, a tartalom nyomatékosítása céljából vannak jelen.

Összegzés

Az irodalmi paródia mint sajátosan magyar paródiaváltozat, illetve műfaj Karinthy Frigyes nagysikerű irodalmi karikatúráival kapta meg igazi helyét az irodalomban. Elemzésemben a funkcionális stilisztika módszerét alkalmaztam, mellyel az egyes nyelvi elemeknek a szövegekben betöltött stílussteremtő funkcióját vizsgáltam. Az *Így írtok ti* című kötet paródiái közül azért választottam az Ady stílusát evokáló paródiákat, mert Karinthy Ady stílusjegyeinek jellemzésével hozzájárult az alkotó egyéni stílusának megértéséhez is. Ady új hangot, új stílust hozott a magyar irodalomba. Hangzásban, zeneiségben, szó- és kifejezőkészletben, képi szinten újszerű, sajátos formák, nyelvi eszközök jelennek meg műveiben.

Karinthy paródiáinak stilisztikai szempontú elemzése, valamint az alkotó eredeti szövegeinek stílusával való összehasonlítása segíthet megérteni, hogy milyen eszközökkel érte el az író saját korában azt a hatást, amelyet ma is kivált az olvasóban. Karinthy paródiái az iskolai irodalomoktatásban és az esztétikai nevelésben egyaránt kiválóan alkalmazhatók egy-egy alkotó egyéni stílusának felismertetésére, valamint a stílusutánpótlás módszerének megismertetésére is. De a paródiák segítségével a humor nyelvi eszközeit is megismertethetik a tanárok a tanulókkal.

Irodalom

- Alföldy Jenő 2003. A paródia költészete. In: *Eső* – irodalmi folyóirat. 2003. nyár, VI. évfolyam 2. szám. 8–16.
- Büky László 2003. Egy Karinthy-paródia stílusekvivalenciái. In: *Magyar nyelvjárások*. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének évkönyve. XLI, 69–78. Debrecen.
<http://mnytud.arts.unideb.hu/mnyj/41/mnyj41.pdf> Letöltve: 2011. április 30.
- Fónagy Iván 1986. Paródia. In: *Világirodalmi lexikon* X. Főszerk. Király István. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Fónagy Iván é.n. 1999. *A költői nyelvről*. Budapest: MTA Nyelvtudományi Intézet. - Corvina.
- Gáspári László 2003. *A funkcionális alakzatelmélet vázlatja*. Piliscsaba: Pázmány Péter Katolikus Egyetem.
- Kiss József 1990. Az Így írtok ti és a paródia elmélete. In: Angyalosi Gergely (válogatta és szerkesztette) *Bíráló álruhában* – Tanulmányok Karinthy Frigyesről. Budapest: Maecenas Könyvkiadó. 166–184.
- Lőrincz Julianna 2007. *Kultúrák párbeszéde*. Pandora Könyvek 10. Eger: EKF Líceum Kiadó.
- Péter Mihály 1980. A Prágai iskola. In: Balázs János (szerk.) *Nyelvi rendszer és nyelvhasználat*. Budapest: Tankönyvkiadó. 116–137.
- Reményi József Tamás – Tarján Tamás 1994. *Magyar antológia. Jegyzetek Karinthy Frigyes Így írtok ti című kötetéhez*. Budapest: Magvető Kiadó
- Rozgonyiné Molnár Emma 2002. Alakzattársulások egy szépprózai műalkotásban (Szomory Dezső. A párizsi regény). In: Szathmári István (szerk.) *Az alakzatok világa*. 8. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Szalay Károly 1961. *Karinthy Frigyes*. Budapest: Gondolat Kiadó.
- Szalay Károly 1987. „Elmondom hát mindenkinek”. *Karinthy Frigyes életéről és műveiről* 1897–1938. Budapest: Kossuth Könyvkiadó.
- Szathmári István 1996. A funkcionális stilisztika megalapozása. In: Szathmári István (szerk.): *Hol tart ma a stilisztika?* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 13–33.
- Szathmári István 2002. *A stíluselemzés elmélete és gyakorlata*. Kodolányi Füzetek 16. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola.
- Szikszaíné Nagy Irma 2007. *Magyar stilisztika*. Budapest: Osiris Kiadó.

Szépirodalmi források

- Ady Endre 1993. *Válogatott versek*. Budapest: Európa Könyvkiadó.
- Karinthy Frigyes 1992. *Így írtok ti*. Matúra klasszikusok. Sorozatszerkesztő Szörényi László. Reményi József Tamás és Tarján Tamás gondozásában. Budapest: Magvető Könyvkiadó.